

Posamezna številka stane 75 para

Naročilna listu: Celo leto 60 din., pol leta 30 din., četrt leta 16 din. Izven Jugoslavije: Celo leto 120 din. Inzerati ali oznanila se računajo po dogovoru; pri večkratnem inzeriranju primeren popust. Upravništvo sprejema naročilno, inserate in reklamacije. Telefon interurban št. 113.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Poštnina plačana v gotovini.

STRAŽA izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravnništvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5 Z uredništvom se more govoriti vsaki dan samo od 11. do 12. ure. Rokopisi se ne vračajo. Nezaprte reklamacije so poštnine proste. Telefon interurban št. 113.

143. številka.

Maribor, dne 19. decembra 1928.

Letnik XV.

Politika protokolov.

Te dni je minulo leto odkar je Pašič postavil homogeno vlado radikalne stranke. V tej vladi so spočetka za kratek čas sodelovali tudi uskoki Jugoslovanske muslimanske organizacije, seveda brez vsakega vpliva na smer vladne politike. S pooblastilom za razpust parlamenta Pašičeva vlada ni niti trenutek odlašala. Že drugi dan je parlament razpustila in razpisala volitve. Ta dolgi rok ji je bil potreben, da vpreže cel državni aparat v službo radikalne stranke. Na važnejša upravnostna mesta je z največjo naglico postavljala svoje ljudi ter izvedla celo mobilizacijo svojih eksponentov, ki se do danes niso demobilizirali. Tedaj se je začela in sedaj se nadaljuje največja sramota za državno oblast, da sami državni organi zahtevajo od takozvanih svobodnih državljanov po državnih uradih izjave za vladno stranko.

Volilna sredstva in agitacija radikalne stranke je dobro znana. V Srbiji so si radikali pridobili sicer večino, pri nas v Sloveniji in na Hrvaškem so pa popolnoma propadli in ko so potem kot predstavniki in zastopniki komaj ene četrtine naroda nadaljevali s svojo vlado, so se zatekli k nizkemu sredstvu prevare. Pašič je razdelil vloge svojim ministrom: enim je naložil in naročil lepe govore o sporazumu, druge je poslal celo na pogajanja s predstavniki revizionističnega bloka. Rezultat tega pogajanja je bil takozvani «Markov protokol», katerega je Pašič stlačil v žep ter držal tako dolgo, dokler ni ponovno dobil vso oblast v svoje roke. Ko je to dosegel, je pa razglasil, da ta sporazum ne velja in ministri so naenkrat začeli čisto drugače govoriti. Pašič je bil prvi, ki je označil ideje sporazuma za izrodke «avstrijske tradicije» in dal je tudi dobro razumeti, da je politika protokolov, ki se ne izpolni, pri njem že v navadi. Če je podpisal ženevski dogovor v nameri, da ga ne drži, zakaj ne bi potem še zagrebški protokol ovrgele!

Zagrebški protokol je bil popolna tajnost za javnost in celo za večino radikalnih poslancev. To tajnost so zahtevali sami radikali in začelo se je govoriti o bogzna kako težkih in važnih obvezah. Po objavi se je pa videlo, da vse to, kar so zastopniki radikalne stranke in vlade obljubili, ni samo lahko za izpolniti, temveč da je celo nekaj takega, kar bi morala storiti vsaka vlada, ki le količkaj pošteno in iskreno stremi za enakopravnostjo, za spoštovanjem državljanskih pravic in pa za trajno dobrimi odnošaji med narodi skupne države.

Ko je pogazila svečano prevzete obveze v protokolu ali z drugimi besedami rečeno: vse to, kar bi bila dolžnost vsake vlade, je začela radikalija utrjevati srbsko-pravoslavno vlado. Ona je s tem postopanjem pokazala, da ji ni prav nič za bratsko enakopravnost, ampak, da hoče hegemonijo srbskega naroda in pravoslavne vere nad vsemi drugimi in da zahteva celo hegemonijo neznatne beograjske klike tudi nad onim delom srbskega naroda, ki ne odobrava take politike v državi Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Ker se je prevara s protokolom v Zagrebu tako dobro obnesla, se politika protokolov lepo nadaljuje. — Državi Srbov, Hrvatov in Slovencev vlada danes za lastno in čudno trojstvo srbskih radikalov, Nemcev in Turkov, ki temelji na samih koncesijah in kupčijskih protokolih. Med posvetom in sklepom v Zagrebu po zastopstvu najmočnejše srbske stranke na eni in zastopniki Hrvatov, Slovencev in Bosancev na drugi strani, in med pogajanjmi, ki se sedaj že dolgo časa vršijo med radikali, Nemci in Džemijetom, je velikanska razlika. Temelj in okvir zagrebškega dogovora je bila ideja sporazuma, iz katere se je osnovala in ustvarila naša država. Na tem protokolu ni prav nič sramotnega, nizki in sramotni so pa vsi dogovori in protokoli sedaj med radikali, Nemci in Turki. V Zagrebu se je razpravljalo in sklepalo o tem, kar je nujno potrebno za notranjo ureditev v državi in sramota pade samo na radikale, ki so dane obljube poteptali, sedaj se pa baranta in pogaja za same strankarske koristi in vsi, ki delajo protokole za podaljšanje sedanjega protiljudskega režima, so si nakopali večno sramoto ter zaslužijo najostrejšo obsodbo.

Džemijetovci polagajo posebno veliko važnost na podpisane protokole. Spisali so vse svoje zahteve skupaj in zahtevali so na nje par ministrskih podpisov in med njimi v prvi vrsti Pašičevega. Pašič se jim zdi posebna garancija. Ko bi bolj zasledovali rezultate dosedanjih političnih protokolov, bi pač lahko videli, da je ravno nasprotno in da se pri teptanju danih obljub ne gleda na to, kdo jih je podpisal. Zelo značilno je tudi to, da tvori eno točko protokola z Džemijetom tudi krvavo nasilje v Kosovski Mitrovici povodom občinskih volitev. Srbski agitatorji za radikale so napravili pravi pokolj med muslimani, a krivcev še danes ni zadela kazen. Strankarska koncesija še le sedaj zkuša zbuditi spečo pravico in še le potem, če radikalija v skrajni potrebi in zadregi svoj prvi protokol ne potepta, se

bo začelo sodnijsko postopanje, ki bi bilo vsepovsod drugod že davno izvedeno in gotovo. Prelita kri in mrtve glave so poseben okras političnih protokolov in poseben privesek k poglavju o politični morali radikalne stranke.

Politični položaj.

Vprašanje konkordata. Zadnji čas razširjajo v javnosti nekateri časniki vest, da je vprašanje konkordata med našo državo in rimsko Stolicco v akutnem štadiju ter da je samo vprašanje nekaterih dni, da bo konkordat stvorjen. Kakor smo doznali iz dobro poučene strani, so vse te vesti ponarejene. Resnica je, da je vlada to vprašanje pokrenila. Ni pa resnica, da bi vlada že bila sklenila kakšen načrt za konkordat. Minister za vere ima pripravljen že nekaj načrt, ki je sestavljen iz zaključkov konkordatne komisije, sestavljene po volji vlade. O tem načrtu pa ministrski svet še ni sklenil, kamo-li, da bi bil kak načrt poslal Vatikanu. V prihodnji številki našega lista bomo o tem vprašanju podrobneje razpravljali.

Uradniško vprašanje. V Novem Sadu se je vršil kongres državnih uradnikov ter sprejel sledeče resolucije: 1. Da se že v decembru pred Božičem izplača vsem javnim nameščencem in vpokojencem predjem v višini enomesečne plače, a od januarja se izplačuje redni mesečni predjem; 2. Da doklade aktivnih državnih uradnikov ostanje iste; 3. Da se pri definitivni redakciji uredbe o razvrstitvi upoštevajo zahteve uradništva. Protestira se proti nekaterim reakcionarnim točkam uradniškega zakona ter se zahteva, da stanovanjski zakon ostane v veljavi še eno leto samo za uradnike. — Poročila raznih listov o resitvi uradniškega vprašanja so silno zmedena in ta zmeda vladi zelo prav pride, ker jo podpira v očitnem namenu stvar čimbolj zavleči ter uradnike tešiti z raznimi obljubami. Nekaj malih predjemov bodo uradniki res dobili in sicer na doklade za januar, februar in marec, a ne za nazaj od oktobra naprej. Kar se tiče vprašanja razvrstitve uradništva na kategorije, so vesti listov o sklepih interministerijskih komisij popolnoma brez podlage. To vprašanje se nahaja pred narodno skupščino, kjer je izvoljena posebna sekcija za proučevanje navedbe o razvrstitvi državnih nameščencev na kategorije in skupine. Značilno pa je za vladne namere, da vladna večina sploh ne sklicuje sej te sekcije in da doslej še ni bilo nobene seje. Vprašanje doklad pa se brez predhodne rešitve razvrstitve na kategorije ne more definitivno urediti.

Vlada in poplave. Vlada je sklenila, da se cela možna akcija radi poplav odstopi društvu Rdečega križa. Izvoljen je bil tudi tričlanski odbor, ki bo Rdečemu križu z nasveti vedno na razpolago. S tem se je vlada otresla skrbi za odškodovano prebivalstvo in če pridejo še druge nesreče, se bo še vedno našlo kakšno društvo, kateremu se lahko cela skrb naprti.

Vladni nameni proti Radiću. Za slučaj Radićeve vrnitve je vlada sklenila sledeče: 1. Radić se takoj postavi pred sodišče. 2. Za «protidrjavno» propagando se sodi v Beogradu. 3. Z ozirom na enotnost sodnega postopanja se sodi Radić istočasno v Beogradu tudi za vse druge delikte per delegacionem. Glasom izjave člana vlade je ministrski svet naročil pravosodnemu ministru, da zahteva vse tozadevne akte od zagrebškega sodišča. Sklepi so gotovi, samo vprašati je treba, če si bo vlada sploh upala tako postopati proti voditelju hrvatskega naroda.

Pokret neodvisne radikalne stranke. Po rajnem Protiču ustanovljena neodvisna radikalna stranka se je začela zopet gibati. Njeni voditelji in zaupniki so imeli v nedeljo v Beogradu svoj sestanek, kjer so sklenili, zopet izdajati svoj list «Radikal». Z ozirom na spore v radikalnem klubu se računa na precejšnje uspehe zopet oživljenega pokreta. V kratkem bo sklican tudi kongres neodvisne radikalne stranke.

Vprašanje sekvistrov misli vlada kmalu rešiti. — Minister pravde dr. Niko Perić je izdelal nalog, da se zberejo natančni podatki o posestvih avstrijskih državljanov, ki so pod sekvistrom, da bo mogoče to vprašanje v kratkem rešiti, kakor to predvideva konvencija med Avstrijo in našo državo. Vseh sekvestriranih posestev avstrijskih podanikov v naši državi je okrog 700.

Kompaktnost demokratske stranke. Demokratska stranka ni kompaktna niti homogena. Razcepljena je na tri frakcije in na tri različna politična pota. Grupe Pribičevića je za absolutni centralizem, Davidović s svojim krogom pa obenem za centralizem in federalizem. Krožek demokratov, kateremu načeljujejo Groš, Tomljenović in Mihajlović, hoče vesti v stranko politiko srednje linije. Čisto posebno politiko vodi Veljković, o katerem govorijo, da je republikanec.

Po svetu.

Temelj sedanjega ogrskega režima je najokrutnejše nasilje pa naj vlada še toliko razglasa in povdarja svoj demokratični značaj. Malo oblastnikov je v Evropi, ki bi imeli pod svojim stolom toliko žrtev in krvi, kakor ogrski guverner Horthy. Velika laž je tudi, da bi hotela Ogrska pod sedanjo vlado izpolnjevati mirovne pogodbe in določbe, res pa je ravno nasprotno, da je ta dežela gnezdo najhujših nazadnjaško-prevratnih elementov. Na Ogrskem še nobenega desničarskega in monarhističnega nasilnika ni zadela kazen in justica je naperjena samo proti slojem, ki zahtevajo svoje socialne pravice. Najboljšo karakteristiko današnje Ogrske daje mala statistika iz ječ. V jetnišnici Szeged je 87 političnih jetnikov, ki so obsojeni skupaj na 668 let, v ječah Bacza jih je 156 na 1287 let, po drugih ječah pa 560 skupaj na 8500 let. Vseh še živih političnih jetnikov je 803, ki so obsojeni vsega skupaj na 5400 let. V to strašno število pa niso všeti interniranci po raznih taboriscin.

Kaj vse je prepovedano na Ogrskem. V Budim-Zolajeve in Maupassantove knjige. Nabrala jih je Zolajeva in Maupassantove knjige. Nabrala jih je skupaj nad 10.000 in potem sežigala na dvorišču policijskega poslopja.

Volitve na Grškem. V nedeljo so se na Grškem vršile volitve, katerih izid še sicer ni natančno znan, gotovo pa je, da so venizelisti zmagali z veliko večino. Venizelos je bil izvoljen v več okrajih. Volitve so potekle mirno, čeravno se je pričakovalo hudih nemirov.

Protigrške demonstracije v Rumuniji. V nedeljo, ko so se v Grčiji vršile volitve, so rumunski fašisti po Bukareštu izražali svoje simpatije za grško dinastijo na ta način, da so demolirali vse trgovine in druge lokale Grkov. Škoda znaša več stotisoč lejev, policija je pa še le potem intervenirala, ko je bilo že vse drobno.

Pogajanja med Rusijo in Rumunijo. Bukareški listi poročajo, da je rumunska vlada predlagala ruski vladi, naj se vrši na Dunaju rusko-rumunska konferenca za sporazum. Ruska vlada je sprejela predlog. — Pri avstrijski vladi se bo stavilo vprašanje, ali se strinja s tem, da se taka konferenca vrši na Dunaju. Glavni pogoj Rumunije za vzpostavitev diplomatskih odnošajev z Rusijo je svečana izjava sovjetske vlade, da priznava aneksijo Besarabije po Rumuniji.

Nemiri v Mehiki. Skozi več let smo se navadili gledati na Mehiko kot na deželo vladnih nemirov. — Sedanji upori proti predsedniku Obregonu to mnenje še posebej potrjujejo, malo je pa znano, kaj je sploh povod vseh teh nemirov in v katerih smereh se giblje politično življenje te države. Mehika je mnogo prestala in tudi napredovala v delu za svojo gospodarsko neodvisnost. Gospodarska ekspanzivnost Združenih držav je nalletela na velik odpor od strani Mehike in vsi zadnji nemiri izhajajo samo od strani, ki hoče za svoj profit popuščati pred politiko in nakanami Unije. — Sedanji mehikanski predsednik Obregon se opira zlasti na široke mase delavstva in manjšega poljedelca. Oživotvoril je zakon, po katerem se razlastijo mehikanska veleposestva, znamenite latitudije, ki naj se razkosajo in razdelijo med maloposestnike. Ta agrarna reforma se je začela izvajati in je povzročila velika nasprotstva s strani mogočnih latifundistov. Nasprotni pa so Obregonu tudi domači in tuji velepodjetniki sploh, ker vodi delavstvu prijazno politiko, ki je hkrati neugodna velekapitalu. Upor proti njemu izhaja od strani, ki je nasprotna sodelovanju in osamosvojitvi širokih ljudskih mas in obrambi pred tujim izkoriščanjem.

Katastrofa vsled potresa v Srednji Ameriki. — V državi Kolumbija je dne 17. decembra strašen potres porušil mesta in vasi v delu države, ki meji na državo Ecuador. Mesti Cumbul in Childes sta vsled potresa popolnoma razrušeni. Sreča je bila to, da so se slabi sunki potresa pojavili kake pol ure pred glavnim sunkom, tako, da je večina prebivalstva imela priložnost se rešiti. Mrtvih je okrog 100 oseb, okrog 300 pa ranjenih.

Afera dr. Žerjava in poštena javnost.

Preteklo leto je naša vlada pod vodstvom ministra za socialno politiko dr. Žerjava uprizorila za pokrajine, kjer je zavladalo pomanjkanje živil, prehranjevalno akcijo, ki se je končno razvila v škandalozno afero.

Zagrebški dnevnik «Obzor» piše o tej čudni aferi v svojem broju z dne 15. decembra med drugim tole: «Cel škandal je dosegel višek v nekem uprav neverjetnem slučaju, kojega je sam minister (dr. Peleš) iznesel v svojem ekspezeju. Ta slučaj se tiče neke menice okrožne konzumne zveze v Mostaru. Ta menica se je glasila na 6 milijonov dinarjev. Dr. Peleš je v svojem ekspezeju ugotovil, da je okrožna konzumna zveza v

Mostaru imela dobiti imenovano svoto 6 milijonov dinarjev od Narodne banke, in to z jamstvom Zadrugne gospodarske banke v Sarajevu. Dr. Žerjav je menico eskompitiral, toda denarja ni dostavil mostarski konzumni zvezi, marveč ga je preko Slavske banke v Zagrebu doznal Hrvatskemu slavonskemu gospodarskemu društvu v Zagrebu. Kaj ta manipulacija po svojem bistvu pomeni, široka javnost ne bo takoj razumela, toda oni, ki poznajo poslovanje nekdanjih vlastodržcev jugoslovanske demokratske stranke, znajo naj bolje, kdo je tukaj zaslužil in zakaj se je denar doznal preko Slavske banke.

V obrambo svojega najvišjega demokratskega glavarja je vstalo «Jutro» z izjavo, da je Hrvatsko-slavonsko gospodarsko društvo sicer dobilo omenjeno svoto 6 milijonov dinarjev, pa je za nje nakupovalo koruzo za okrožno konzumno zvezo v Mostaru. Proti temu pa izjavlja mostarska okrožna konzumna zveza, da od one koruze, za katero je Hrvatsko-slavonsko gospodarsko društvo prejelo 6 milijonov dinarjev, ni dobila niti zrna.

O tej stvari je, kakor piše «Obzor», «dr. Peleš izjavil, da sta okrožna konzumna zveza v Mostaru kot akceptant in Zadrugna gospodarska banka v Sarajevu kot žirant došla k njemu s prošnjo, da jih reši te menice. Ker je bilo premalo časa, da se ta njuna želja izpolni, se je menica morala podaljšati. Ker na to izjavo dr. Peleša molčita i dr. Žerjav i dr. Franjo Poljak, (generalni ravnatelj Hrvatskega slavonskega gospodarskega društva) in ker poslednji zajedno z listom dr. Žerjava, ljubljanskim «Jutrom» trdi, da je za teh 6 milijonov dinarjev bila dobavljena koruza okrožni konzumni zvezi v Mostaru, to pa ta najodločnejše zanika, in celo zahteva, da jo rešijo te menice, za to je stvar tem bolj misteriozna.

Stvar je v resnici dosti zagonetna. K rešitvi te zagonetke bo pripomoglo dejstvo, da sta Slavska banka, preko katere je dr. Žerjav označil onih nesrečnih šest milijonov dinarjev in Hrvatsko-slavonsko gospodarsko društvo, katero je te milijone prejelo, v demokratskih rokah. Pojasnenje te zagonetne zadeve je torej v rokah slovenskih in hrvatskih demokratov, dr. Žerjava, dr. Poljaka in Praprotnika. Ti gospodje z odkrito besedo ne upajo na dan, ker bi to pomenilo za nje in njihovo stranko ogromno obsodbo. Pa je vendar pojasnjenje potrebno.

«Obzor» naglašuje: «Povse je vseeno, kako se bo demokratska stranka v tej aferi držala napram dr. Žerjavu, ni pa vseeno, ali se hoče dr. Žerjav v tej stvari opravičiti pred javnostjo. Javnost ima pravico, da v tem pogledu zahteva objašnjenje in to ravno od nobenega drugega, kakor od bivšega ministra za socialno politiko dr. Žerjava in generalnega ravnatelja Hrv. slav. gospodarskega društva v Zagrebu dr. Franja Poljaka. To objašnjenje je tem nujnejše, ker minister dr. Peleš v ponovni svoji izjavi dopisniku ljubljanskega «Slovca» ni hotel dati odgovora na vprašanje: ali se bodo oni, ki so povzročili to škandalozno poslovanje, pozvali na odgovornost. Če tudi so politični obzir in taktni običaji pri vladi in poedinem ministru napram prednikom, javnosti vse to ne veže in ona ima pravo vprašati, kako se manipulira z denarjem ljudstva. — Enkrat za vselej mora nehati običaj in naziranje, da kadar pade kaka vlast ali kak minister, pustivši za seboj najbolj črne spomine, da si ljudje oddahnejo ter si mislijo: Hvala Bogu, da ni več na vladi! Na strankarsko politično delo kakšnega režima se more pozabiti. Toda na škanale, koje počenjajo člani kakšne stranke, ki so na vladi, in to v svojstvu odgovornih ministrov, se je treba odločno dvigniti. Drugače je ministrska odgovornost samo fraza, v katero ne veruje niti papir, na kojem je ta fraza tolikokrat natisnjena.

Afera ministra na razpoloženju dr. Žerjava je škandal, ki ga je treba objasniti. Ne radi inozemstva. Tamkaj ta škandal našemu renomeju ne more škoditi. Treba ga pa je objasniti radi naše javnosti, ki plača davke, ker drugače bo ona vedno bolj sumila v možnost, da se v tej državi sploh more napraviti red ter da sploh morejo biti pri nas pošteni ministri.

Vrsta je torej na dr. Žerjavu in demokratih, da se operejo pred javnostjo.

Unevne novice.

Kako se je gospodarilo z državnim denarjem. V posebnem članku razpravljamo o prehranjevalni aferi nekdanjega ministra socialne politike dr. Žerjava. — Njegov drugi naslednik na stolcu socialnega ministra — prvi je bil sedanji pravosodni minister dr. Perič — dr. Peleš, ki je tudi član radikalne stranke, je o tej zadevi obširno obvestil javnost. Storil pa je to ne iz tega razloga, kakor da bi se hotel maščevati nad demokratskim pristašem dr. Žerjavom, marveč iz stvarnih razlogov. Država je preko Narodne banke v prehranjevalne razmere dala kredita v znesku 55 milijonov dinarjev, ki bi se morali Narodni banki vrniti do 1. decembra 1923. Ta kredit pa se Narodni banki ni vrnil, marveč je bil podaljšan do 1. marca 1924. Tako je bilo ministru za socialno politiko nemogoče, da bi omenjeni kredit Narodne banke uporabil, kakor bi to moral po zakonu o zavarovanju setev in plodov proti toči, in sicer 10 milijonov dinarjev razredni loteriji za zavarovanje zoper točo, 45 milijonov dinarjev za zavež in seme onim krajem, ki so tega leta bili oškodovani po toči. To mu je bilo onemogočeno, ker dotičniki, ki so od Narodne banke dobili kredit za prehrano pasivnih krajev, tega kredita niso vrnili. Tako je bil minister prisiljen, da govori, in javnost je dobila pojasnilo o tej škandalozni

aferi. Sedaj je znano, da je pri tej prehranjevalni akciji bilo vloženih 55 milijonov dinarjev, na ta kapital je država izgubila 15 milijonov dinarjev, pri tem pa so živila še bila dražja kakor drugod pri trgovcih. Tako je demokratska gospoda gospodarila z davčnim denarjem.

Priprave za razdelitev Slovenije na oblasti. Mariborski veliki župan g. dr. Ploj gre v Ljubljano, da od tam vse pripravi za oblastno razdelitev. Najprej mislijo urediti ljubljansko veliko županstvo in potem še le mariborsko. To prvič radi tega, da ne bi postalo ljubljansko županstvo nekoliko višje od mariborskega, drugič se pa s tem pridobiva čas. Vlada lahko reče, da deli ali pa tudi da ne deli. Ko bo ljubljansko veliko županstvo urejeno, potem bo isto zasedel novoimenovani veliki župan Sporn, mariborsko pa dr. Ploj.

Kakor pred zadnjimi volitvami. Naši demokratje poročajo po «Jutru», kako sijajno so zborovali zadnje dni v Šoštanju, Gornjem gradu, Mozirju in Ormožu. Na teh javnih shodih ter sestankih so nastopali kot govorniki: dr. Lipold, dr. Žerjav, Spindler in dr. Reisman. Kukovec se zopet ni nikjer pokazal na teh sijajnih zborovanjih. Povsod ploskanje ter pritrdjevanje in JDS že ne ve, kam s tolikimi pristaši. Trezni in količkaj uvidni ljudje, ki čitajo po «Jutru» in «Taboru» cele stolpiče poročil o demokratskih zborovanjih, se smejejo, ker so zlagana, kakor so bila dr. Kukovecova pred volitvami. Kakor je lagal dr. Kukovec pred volitvami in prejel zasluženo plačilo političnega penzionista, tako lažejo sedaj po njegovem vzgledu zgoraj naštetih njegovi učenci, katerim tudi ne bo izostala nagrada za farbarijo.

«Tabor» je razpisal beli teden. Kakor hitro sta prinesla «Straža» in «Gospodar» agitacijski članek, je postalo «Taboru» vroče, ker je radi pičlosti naročnikov tik pred smrtjo. In predno bo zatisnil oči, je še razpisal «beli teden». Ta beli teden v agitacijske namene za «Tabor» je razpisan od 17. do 25. decembra. Sad tega «Taborovega» belega tedna bi naj bil izkopati klerikalno časopisje in ga nadomestiti s «Taborom». Prevsem si stavi «Tabor» cilj: potom firme «Tabor» — «Narodni list» izpodrinili po deželi «Slov. Gospodarja». Demokratje imajo povsod smolo in tako tudi z agitacijo za svoje časopisje, ki ne more venkaj na deželo in pa radi tega ne, ker so naši pristaši na deželi naročeni na katoliško časopisje in ker SLS nasprotne stranke na kmetih ne pridejo v poštev, torej tudi njihovo časopisje ne. Šele tedaj bi lahko demokratje govorili o kaki uspešni razširitvi svojega časopisja, ako bi znali tudi svojo politično moč ter vpliv razmahniti po deželi. Dokler se bo JDS politika kovala samo pri gostilniški mizi, tudi njihovo časopisje ne bo prišlo med slovenski narod. Z razpisom «belega tedna» si je «Tabor» sam objavil parte, a to samo s to razliko od običajnega, da ga ni obrobil črno, ampak je pustil za komaj 4 letnega srajčnika — bel rob. Kako bo izpadel «beli teden» za «Tabor», bomo poročali po Novem letu.

Odvzete štipendije uradniškim otrokom. Vlada je sklenila, da odvzame vse štipendije dijakom, ki so sinovi državnih uradnikov. Vlada utemeljuje to svojo odredbo s tem, da uradniki dobro živijo in da plačajo samo minimum davka. Radi te vladine odločitve je nastalo veliko razburjenje med uradniki in dijaki. — Sestavile so se tudi interpelacije, ki pridejo pred parlament.

Novice iz cisterijanskega samostana v Stičini. V tukajšnjem cisterijanskem samostanu je sprejel dne 7. decembra belo redovno obleko preč. g. Anton Kuhar, bivši župnik v Pamečah. Na praznik Brezmadežne je pa napravil slovesne sv. obljube bogoslovec četrtega letnika, č. g. Fr. Gregorij Recelj. Sv. obljube so se vršile med slovesno sv. mašo. Pridigal je preč. g. Nikolaj Stazinski in lepó pojasnil bistvo in pomen sv. obljub. Ljudstvo je ginjeno sledilo prelepim obredom, ki so se zaključili s Te Deum. Res, hvala Bogu, da imamo v današnjih časih mladeničev, ki zapuste zavoljo Boga vse in se posvetijo izključno službi božji. Bog daj lepi stiški opatiji obilo poklicev tudi med našimi kmetski mladeniči!

Na naslov gerentstva okrajnega zastopa Rogatec. Iz Žetale poročajo: Stanje okrajne ceste Rogatec—Žetale je tako slabo, da ji grozi v kratkem času popolna propast in s tem seveda ukinjenje vsake vožnje po njej. Ker je ta cesta edina v vsej izhodni polovici okraja in če se pomisli, koliko prometa gre po njej, je nerazumljivo, zakaj se za to cesto popolnoma nič ne stori. — Kakor znano, je naše kraje letos toča skoraj čisto zabila in je vsled tega revno prebivalstvo navezano samo na vožnjo lesa na postajo Rogatec, da si nabavi živež in druge potrebščine. Če vsled propasti ceste ta edini dohodek odpade, je katastrofa tu. O nujnosti poprave te ceste se je že mnogo govorilo in tudi naše občine so se pisмено zavzele za to, a zgodi se čisto nič, ker je naš gerent, učitelj Cenčič v Rogatecu prevelik gospod, da bi se pobrigal za nas, ki smo menda samo za to tu, da plačujemo 600 odstotne okrajne doklade. Radi tukaj navedenega vas gospod gerent javno vprašamo sledeče: Kakaj se okraj za to prepotrebno cesto ne briga? Zakaj se navožen gramoz ne pusti razgrniti? Zakaj se vozi, kar je najbolj nezasišano — že navoženo kamenje, ki je bilo namenjeno za poravnavo rup, vozi zopet iz ceste? Končno vas še vprašamo, ali ste vi, — pa magari tudi iz kakega osebnega sovraštva — upravičeni spravljate prebivalstvo v ogromno škodo, kajti, kar bi lahko storil na količkaj boljši cesti en dan, se voznik in živina mučita dva dni. — Prizadeti Žetalčani.

Nekaj o novi cesti v kozjanskem okraju. Kakor znano, se je začela v kozjanskem okraju že pred osem leti graditi velevažna ter nova cesta: Lesično, Prevorje, Sv. Urban in Grobelno. Stajerski nemški deželni zbor

je dovolil 75 odstotkov gradbenih stroškov in je tudi izplačal 60 tisoč kron. Sedanje beograjsko gradbeno ministrstvo do pred kratkem ni kazalo prav nobenega zanimanja za dograditev te ceste. Cesta je namreč dolga 17 km, dogotovljenih je 9 in pol km, pol kilometra je v gradnji in 7 km bo še treba dograditi. Sedaj se le se je posrečilo gospodu poslancu Vrečku, da je izposloval za nadaljevanje te ceste 100 tisoč dinarjev. — Ubogi kozjanski okraj nima ne železnice, pa tudi nobe ne prave ceste. Edina cesta, ki bi bila v kozjanskem kraju gospodarskega in strateškega pomena, ker bi tvorila železnisko zvezo z Grobelnem.

Kaj vse plačujemo. Beograjske «Novosti» poročajo, da obstoja v Parizu «Slovanski inštitut», ki prejema od naše države 25.000 frankov letne podpore ter ima nalogo in namen, obveščati Francoze o našem kulturnem življenju. V izdaji tega inštituta je pa izšla sedaj knjiga profesorja Masona, ki trdi, da so Makedonci pravi in pristni Bolgari. Bolgari nimajo nobenega inštituta za svojo propagando, pa jim tudi ni potreben, ker se mi brigamo in tudi plačujemo — za bolgarsko propagando.

Akcija za božičnice v prid obmejni deci. Pri okrajnem glavarstvu v Slovenjgradcu je bila izvršena akcija v prid božičnicam za revno obmejno šolsko deco. Nabralo se je mnogo prispevkov in daril. Na obmejne šole Vrata, Pernice, Sv. Jernej, Muta, Marenberg, Remšnik, Kapla, Sv. Ožbolt in Brezno je bilo razposlano blago v vrednosti čez 100.000 K in sicer usnje za 105 parov čevljev, blage za 34 dečjih oblek, za 59 dekliških oblek, za 66 hlač za dečke, za 69 dekliških jopic, 92 srajc, 3 izdelani jopici za dečke, 32 žepnih robcev, 4 rute za deklice, 1 telovnik, nogavice, raznovrstne šolske potrebščine, kakor 300 komadov zvezkov, čez 100 komadov peresnic, svinčnikov, peresnikov, ravnil, kamenčkov, radirk, knjig ter čez 500 komadov koledarjev »Kraljevič Marko«. Božičnice bodo imele pred vsem patrijičičem značaj za nagovorom, petjem in deklamacijam. Revna obmejna šolska deca se bo lahko veselila letošnje božičnice, veseli in hvaležni pa bodo tudi njih starši. Osrednji odbor izreka tem potom vsem ljubiteljem mladine in velikodušnim darovalcem ter vsem krajevnim odborom za nabiranje prispevkov, vsem narodnim društvom, organizacijam, korporacijam in zavodom, ki so sodelovali in prispevali v ta človekoljuben in naroden namen, svojo prisrčno in iskreno zahvalo! Ker je upati, da bodo osrednjemu odboru doposlana še naknadno razna božična darila za deco in prispevki, bo končni rezultat objavljen kasneje.

Božičnica pri Sv. Lovrencu na Pohorju. Pretekli teden nas je vabilo šolsko vodstvo na božično slavnost tukajšnje mladine. Res smo bili radovedni, kaj nam bodo pokazali naši mali. Pa dobro so se odrezali. Posebno igrice »Sirota Jerica« je bila igrana mnogo boljše, kot smo smeli pričakovati. Kako dobro je pogodila svojo ulogo gozdna žena, ki je bila res tako huda, da se je je bilo bati, a tudi Jerica je igrala kot velika igralka. Tudi goslači so se dobro držali ter so pokazali, da hočejo postati dobri igralci. Najlepša pa je bila ob zaključku živa slika ob jaslicah, spremljana z nežnim petjem božičnice, ki se je nam vsem prav živo utisnila v spomin.

Koncert delavskega pevskega društva v Celju. — Iz Celja nam poročajo, da so prijetno iznenadeni nad koncertom, katerega je priredilo pevsko društvo »Svoboda« iz Maribora dne 15. t. m. v dvorani Narodnega doma. Pevci iz samih delavskih slojev pod vodstvom češkega profesorja glasbe g. Karla Hladky se lahko pokažejo na vsakem pozorišču in če pomislimo, da izborni in neumorni pevovodja vzgaja svoje pevce iz onih ljudi, ki celi dan najtežje delajo, moramo pač izreči vso priznanje njemu in zboru. Zbirka slovenskih in slovanskih pesmi je bila v vsakem oziru dovršena in posebno primerno višino mariborskih delavskih pevcev vidimo še v dobrem podavanju Mokranjčevih srbskih narodnih pesmi. Buren aplavz so izzvale tudi pesmi celjskega komponista g. dr. Schwaba kakor: »Kukovca« in »Škrjanček poje —«. Krasni bariton bas g. opernega pevcu Rumpel-a in Adamičevi »Nocoj je lep večer« in v »Človeka nikar —« je tudi mnogo pripomogel k lepemu uspehu koncerta. V roke pevovodje g. Hladky so bili pevci odlikovani z lavorjevim vencem. Gospod Hladky je prišel v Mariboru na povabilo Glasbene Matice, kateri je danes lahko žal, da je izgubila po znanih spletkah to izvrstno moč. — »Svoboda« in tudi njeno mariborsko pevsko društvo šteje socialdemokratska stranka za svojo, četudi je večina članov daleč od njenega političnega evangelija; to je seveda slabo, še bolj slabo in žalostno je pa to, da se je pri polni dvorani tega koncerta videlo prav malo delavstva. V kulturnem oziru se veliko premalo dela med delavstvom in če se kulturno napredni delavci kot so »Svobodini« pevci branijo strankarskega obiležja, je dovolj razumljivo.

Organizacija vinogradnikov. Dobili smo sledečo brzojavko: Na vinogradniškem sestanku trebanjske okolice v Trebnjem dne 9. decembra t. l. se je soglasno odobraval resolucija, sklenjena dne 2. decembra 1923 na občnem zboru Pokrajinske zveze jugoslovanskih vinogradnikov za Slovenijo v Mariboru. Pristopilo je preko 30 vinogradnikov k organizaciji. Kot pooblaščenec na sestanku zbranih vinogradnikov posiljam odboru iskrene pozdrave z željo, da bi imelo društvo najboljše uspehe. V skupnosti je moč. Za zborovalce: Krafol. Vinogradniki Slovenije! Posnemajte pridne Trebanjčane. Vsi v naše vrste! Pristopajte pridno k že obstoječim krajevnim vinarskim društvom! Kjer še takih ni, osnujte jih! Pojasnila daje Pokrajinska zveza jugosl. vinogradnikov za Slovenijo v Mariboru.

Naša vina in Kanada. V Kanadi ni prepovedan alkohol in Kanadčani se zelo zanimajo za vina, ki se uvažajo

v Kanado iz Evrope. Največ je doslej izvozila vina v Kanado Francija. Med Francijo in Kanado obstoja posebna pogodba, potom katere pušča Kanada francoska vina uvajati carine prosto. Zadnje čase se je pokazalo, da bi lahko jugoslovanska in posebno še slovenska vina konkurirala s francoskimi. Ker je pri nas velika vinska kriza, so vinski izvozniki prepričani, da bo prišlo do večjega izvoza naših vin v Kanado. Cene vinu v Kanadi stalno rastejo.

Podpirajte in darujte za podporno oruštvo slepih v Ljubljani, Wolfova ulica 12. Ako hočete in želite dobro najbednejšim — slepim, kupujte, koledar «Mi slepi», ki je najlepši dar za zdrave in slepce. Ta koledar je dobiti po vseh knjigarnah, papirnih trgovinah, trafikah invalidih in v založništvu Podpornega društva slepih v Ljubljani. Koledar stane 20 din.

Turški fesi in minister saobračaja dr. Velizar Jankovič. Muslimanski železničarji se najbolj hudujejo na prometnega ministra baš radi tega, ker jim je strogo prepovedal v službi nositi fes. Na seji finančnega odbora je prišlo pred kratkim ravno radi fesov do spora med dr. Jankovičem ter dr. Spahom. Dr. Spaho je zahteval dovoljenje za nošenje fesov, prometni minister se je temu protivil in koncem te fesovske debate je izjavil: Ako so muslimanski železničarji proti moji odredbi, naj denejo fese v žep in kadar so enkrat končali službo, naj se zopet pokrijejo s fesi.

Umrl soborec pokojnega kralja Petra. V ponedeljek so v Ljubljani pokopali Viktorja Merlaka, soborca kralja Petra I. v vstaskih bojih leta 1875. Pokojnemu Merlaku so priredili prav lep pogreb z zastopništvom oblasti, društev, z vojniki in nacionalisti v uniformah itd., prej na stara in nadložna leta so ga pustili stradati. Ko je bil v bolnišnici, ni imel niti tobaka. Veliko odlikovanj je sicer imel, pa to ni zoper glad in pomanjkanje.

Najstarejši uradnik v naši državi je gotovo dubrovniški kanonik don Mate Pišto, ki je rojen leta 1829, v službo pa je stopil leta 1852. Star je torej 94 let, slušuje pa že 71 let. Že dvakrat je dosegel rok, potreben za penzijo. Komisija, ki vrši sedaj v Dubrovniku razvrstitev uradništva v kategorije, je bila iznenadena radi tega slučaja, pa je v znak priznanja prevela don Pišto v 4. grupo prve kategorije, tako, da bo imel sedaj 28 tisoč dinarjev letne plače.

Košara s ponarejenim denarjem. Nadzornik prtljage na beograjskem kolodvoru, Milutinovič je opazil, da iz neke košare, dopremljene z vlakom, štrlijo bankovci po 10 dinarjev. Ker se mu je zahotelo denarja, je košaro odprl ter si natlačil polne žepe bankovcev. Imel je pa z njimi smolo. Ko je hotel v neki trgovini s tem denarjem plačati, so ga takoj aretirali, ker je denar ponarejen. Na policiji je priznal, da je denar izmaknil iz košare. Policija ga je zaprla radi tatvine, za odposiljateljem sumljive košare pa poizveduje.

Misteriozen zaboj. Dne 30. novembra sta pustila dva vojaka pred trgovino Riste Magdiča v Skoplju precej velik zaboj. Trgovci, misleč, da se nahajajo v zaboji kake vrednostne stvari, ga je dal hraniti na policiji. Ker se teden dni ni nihče zmenil za zaboj, ga je policija odprla. V njem so našli dvojca trupla otrok, enega približno 1 leto staro, drugo pa 8 mesecev. Preiskava o zločinu še ni rodila uspeha.

Iskal ženo — našel čarugo. Kmetu Peri Koturu iz Džurdženovca je pobegnila žena. Iskajoč ženo je zašel v gozd, kjer ni našel poti. Vsedel se je na podrtó drevo in zadremal. Nenadoma ga je prebudil udarec s puško v hrbet. Videl je pred seboj kakih 10 do zob oboroženih mož. Med njimi je spoznal čarugo — slavnega razbojnika. Roparji so mu odvzeli ves denar — 10 dinarjev, potem so ga pa spremili na cesto in mu pokazali pot do domače vasi.

Črnogorske samostane bodo restavriral. Vlada je odobrila kredite za restavracijo črnogorskih samostanov. Gradbena direkcija na Cetinju bo izvedla najprej popravo samostanov v cetinjski okolici.

Banditi v Makedoniji so postali tako predrzni, da prirejajo svoje izlete že v večja mesta. V Bitolju so neke noči napadli hišo trgovca Kuzmana Stojčević. V boju z roparji sta bila ranjena trgovci in njegov sin, nakar so razbojniki hišo izropali ter oba ranjenca odpeljali na vozu. Trgovcu, ki je bil samo lahko ranjen, se je posrečilo med potom pobegniti, dočim so njegovega sina odpeljali v gore. Drugi dan je dobil njegov oče obvestilo, da naj pošlje roparjem 300 napoleondorov, drugače mu bodo pa ubili sina.

Darovi za dijaško kuhinjo. Od Velike Nedelje poročajo: Na odhodnici, katero je priredil č. g. župnik Horvat našemu obče priljubljenemu kaplanu in novoumenovanemu župniku g. Altešku, so prijatelji mladine darovali za dijaško kuhinjo v Ptuj 265 D. Pri drugih dobrotnikih pri Veliki Nede'ji, v Ormožu in drugod se je nabralo 271 din. in 10 frankov. Zraven te zbirke je g. L. Kuharič, veletrgovec v Ormožu poslal dijaški kuhinji v Ptuj voz krompirja, g. Rudolf Anderlič, trgovina v Ormožu pa vrečo moke. Bog plati vsem dobrotnikom! Posnemajte in pomislite, kako važno je, da si vzgajamo inteligenco, ki bo v javnem življenju ostala slovenska.

Trgovski koledar za leto 1924 je izšel ter ima naslednjo vsebino: Trgovčeva narodna zavest in narodni ponos, Slov. trgovsko društvo «Merkur» in odbor, Kuratorij podpornega zaklada, posredovalnica, Podporni zaklad, koledar, Borzne uzance, Novosadska in zagrebska borza (blagovna) in posebne uzance zagrebske borze za žitno trgovino in za kupčijo z mlevskimi izdelki, Uzance v svetovni žitni trgovini, Trgovske vrste pšenice, Računanje obresti, Računanje dobička, Tabela za izračunanje dni, O lesni trgovini, imena lesa v slov., nem., ital. in talinskem jeziku, barve

in lastnosti lesa, njega vsušek in trpežnost, povprečna teža lesa, porabljenost posameznih vrst lesa, O manu-fakturi (spisal J. J. Kavčič), (predilstvo, tkalstvo, pletinarstvo, pripravljanje (apretura), koliko se rabi za obleke blaga). Solidnost v kupčiji, mere in vage (stare in nove) stare srbske mere, denar raznih držav, tabela za razredčenje alkohola, pristojbine za paketne pošiljke, pomen suhih gob za narodno gospodarstvo, o porabi gonilnega jermena, izračunanje premara in obračavev jermenice in dolgost jermena, Ljubljanski velesej, mlinarstvo, razni za trgovca važni izreki. Letošnji koledar se odlikuje po obširni in izborni vsebini tako, da je vreden sovrstnik pred vojno izšlih koledarjev društva «Merkur», oziroma je še boljši ter veliko praktičnejši od prejšnjih. Koledar je uredil gosp. Fran Zelenik. Cena koledarju, ki je lično v platno vezan, je s poštnino vred 15 din. Naroča se pri: Slov. trgovskem društvu «Merkur» v Ljubljani, Gradišče štev. 17-I.

Soo minjajte se Dijaške večerje!

Iz Maribora.

Drzne nemške zahteve v Mariboru. V nedeljo, dne 23. decembra vsi na protestni shod. Po prevratu so postali Nemci v Mariboru malo bolj ponižni, pa le kratek čas. Zdaj jim je zopet zrastle greben. Od dne do dne postajajo drznejši. Zdaj zahtevajo d vlade dovoljenje ali koncesijo za nemško tiskarno, v kateri bi izdajali kak hujskaški nemški list in najbrž tudi slovenski list, kakor je bil «Štajerc». Ko se je za to zvedelo, so vse slovenske stranke proti taki tiskarni najodločeneje protestirale pri vladi. Zadnji ponedeljek so se sestali zastopniki vseh slovenskih strank in deloma tudi kulturnih organizacij v Narodnem domu k posvetovanju, kaj okreniti proti drznim nemškim zahtevam. Zasnoval se je skupen odbor vseh strank v varstvo slovenskih interesov v Mariboru in na Štajerskem, ki ostane permanenten. Na vlado se je brzojavno poslal še enkrat oster protest proti podelitvi koncesije za nemško tiskarno. — Obenem se je sklenilo tudi, da skličejo vse stranke in kulturne organizacije za nedeljo, dne 23. decembra veliko skupno protestno zborovanje zoper nemške zahteve. To zborovanje se vrši ob 11. uri pri lepem vremenu na Slomškovem trgu pri stolnici, pri slavnem vremenu pa v Narodnem domu. Govori profesor dr. Ribarič in zastopniki strank in drugih organizacij. Somišljeniki, pridite na ta shod, da bo veličasten! Zaklicati hočemo vladi in Nemcem glasno v obraz, da se v naši državi ne damo več tlačiti in zatirati od tistih Nemcev, ki so nas pod Avstrijo stiskali in tlačili.

Novorojenček g. dr. Kukovec. Kakor znano, je dr. Kukovec že nekaj tičal v svojem političnem briogu in tamkaj koval načrte glede ustanovitve političnega gospodarskega društva. Dne 15. t. m. je bil sklican v Narodni dom ustanovni občni zbor tega, dr. Kukovečevega društva in sicer za kolodvorski okraj v Mariboru. Ob priliki tega ustanovnega občnega zbora so nastopili sami — stari in zagriženi demokratje iz Maribora. V odbor so izvoljeni zopet sami demokratje. Sedaj bo torej imelo prgišče mariborskih demokratov kar dva imena za svojo stranko in sicer: JDS in politično gospodarsko društvo. Mariborski demokratje najbrž nočejo biti več stranka, ker jih je premalo, pa se bodo rajše imenovali politično društvo. Dr. Kukovec je torej skrahiral od stranke, ki sega od št. Ilja v Slov. gor. do Vardarja na skromno politično društvo. O novorojenčku g. dr. Kukoveca pa že lahko sedaj koj po rojstvu trdimo, da ne bo življenja zmožen in bo ravno tako umrl in žel povsod zasmeh kot njegova koncentracija naprednih sil. Za božično darilo je podaril ata Kukovec svoji deci politično društvo. S tem darom se bo deca od advokata Lipolda do brivca Novaka en čas žogala pri pogrnjenih mizah: v Narodnem domu, Grajski kleti in Črnem orlu in potem bo jim prinesel papa Kukovec že kako novo igračo. Za igračknanje in zabavo pač skrbno skrbi mili JDS politični očka dr. Kukovec.

Seja načelstva JSZ v Mariboru se vrši v četrtek, dne 20. t. m. takoj po 5. uri popoldne v pisarni tajništva, Wildenrainerjeva ulica 6. Prosi se točnost. — Načelnik.

Posmrtni fond JSZ v Mariboru. V nedeljo, dne 23. t. m. se vrši v Lekarniški ulici št. 6, točno ob 5. uri popoldne sestanek Posmrtnskega fonda JSZ za vse članke. Vabljeni so tudi vsi oni, ki žele k temu fondu pristopiti.

Jutri večer ob pol 8. uri se vprizori v Lekarniški ulici št. 6 Finžgarjeva »Veriga« v čast Orlom udeležencem tečaja. Bratje Orli, sestre Orlice in vsi prijatelji uljudno vabljeni! Bog živil

Krščanska ženska zveza v Mariboru priredi v nedeljo dne 23. decembra 1923 ob 19. uri v Narodnem domu božičnico. Spored: Pozdravni govor; deklaracije, slavnostni govor dr. Medveda. Sodelovanje godbe Kat. omladine v Mariboru. Vstopnina: v dvorani 3 din., na galeriji 1 din. Čisti pribitek se bo porabil v podporo revnih članic. K obilni udeležbi vabi Odbor.

Potovanje okoli sveta, to predavanje, ki ga je imel v petek, dne 14. t. m. gospod pomorski generalni komisar v pok. R. Pivec, je napolnilo dvorano v Lekarniški ulici. V petek, dne 21. t. m. bo nadaljeval g. predavatelj o istem predmetu in bo to VII. predavanje Prosvetnega kartela v Mariboru. Predavanje se začne kakor navadno ob pol 8. uri zvečer v Lekarniški ulici 6 in vabimo naše somišljenike in prijatelje, da se udeležijo predavanja v obilnem številu.

Tečaji za strojepisje in stenografijo. Dne 3. februarja 1924 začnejo na državno koncesijoniranem zasebnem učilišču Legat v Mariboru zopet novi tečaji za strojepisje ter slovensko in nemško stenografijo. Tečaji trajajo 4 mesece. Vpisovanja in pojasnila v specialni trgovini s pisalnimi stroji Legat, Maribor, Slovenska ulica 7 ali v šolski pisarni Vrazova ulica 4.

Tedenski izkaz o nalezljivih boleznih v mestnem okolišu mariborskem od 9. do 15. decembra. Erysipel ostalo 2, novih 0, ozdravlj. 2, umrl 0, ostane 0. Griza ostalo 0, novih 1, ozdravlj. 0, umrl 0, ostane 1. Skrlatin-ka ostalo 5, novih 0, ozdravlj. 0, umrl 0, ostane 5. Difterija ostalo 4, novih 0, ozdravlj. 2, umrl 0, ostane 2. Trahoma ostalo 1, novih 0, ozdravlj. 1, umrl 0, ostane 0. Norice ostalo 2, novih 0, ozdravlj. 2, umrl 0, ostane 0.

Pozor! Fant, ki je vzel v nedeljo, dne 16. t. m. na Lajtersberskem bregu na plotu visečo žensko torbico, se opozarja, da jo izroči čim prej na upravnništvo «Straže». Če ne prinese prostovoljno, bo moral prinesiti v spremstvu policije, ker mi je dobro znan. Nikar pa ne pozabi prinesiti tudi reči, ki so bile v njej in sicer dva žepna robca, en par belih rokavic, rožni venec in 300 K denarja.

NAROČNINA «STRAŽE» ZA L. 1924.

«Straža» stane celo leto	80 Din.
pol leta	40 Din.
četrt leta	20 Din.
mesečno	7 Din.

Naročnina se naj pošlje na upravnništvo «Straže» v Mariboru. Najboljše je, da se vsak posluži položnice.

Dušica.

Roman v treh delih. Angleški spisala B. Orczy. Prevodel Paulus.

80

Divji načrti so se ji porajali v razpaljenih možganih. Naprej bi pohitela, prehitela bi Chauvelina ter posvarila Percyja in begunce v koči. Morebiti se jim posreči, da odnesejo pete preden bo prišel Chauvelin blizu.

Toda ali bo našla koč —? Kaj, če izgubi Chauvelina v temi in si zaide v neznanem kraju —?

Ali pa bi kričala —. Percy in begunci bi jo slišali. Sumili bi nevarnost, previdni bi bili —.

Pa opustila je tudi to misel. Kdove, kako daleč je še bilo do koč —. Begunci bi je ne čuli, Chauvelinovi ljudje pa bi se vrgli nanjo, zamašili bi ji usta kakor židu malo poprej in jo zvezano vlekli seboj —. Vse bi bilo izgubljeno —.

Druga ni mogla storiti za sedaj, tiho je hitela za Chauvelinom. Čevlje si je sezula in v samih nogavicah je hodila. Ni čutila ostrega kamenja, ni čutila mokrote, vobče ni občutila ničesar več, le eno željo, le eno voljo je imela, trdno, neuklonljivo — soproga je hotela videti, pri njem je hotela biti —.

Nenadoma so se razgrnili oblaki, mesec je zasijal v jesensko noč in obilil samotno pokrajino s srebrnim svitom. Komaj je imela toliko časa, da se je skrila v senco obcestnega grmovja.

In tedaj je zagledala, komaj dvesto korakov pred seboj, obrežne skale in spodaj, da — tam se je bleščalo morje, svobodno morje, ki je segalo daleč tja gori do obali srečne, ljubljene Anglije —.

Margaretine oči so kakor očarane obvisle na mamljivem prizoru, — njeno srce, polno boleti in bridkosti, ji je zaigralo od veselja in gorke solze so jo zalile.

Kajti zunaj na morju, slabe tri milje od brega, je ležala v bledem luninem svitu brhka jadrnica z razpetimi jadri —.

Vedela je, ali bolje, slutila je, da je to «Zora» —.

Tamle zunaj je čakala, s svojim izkušenim kapitanom in z vestnimi pomoščaki na krovu, z jadri pripravljenimi, da vsak hip odpotuje, čakala je na svojega gospoda —. Ah, brezupno, zaman! Nikdar več ne bo stopil na njen krov, nikdar več ne bo zrl belih doverskih skal, svobodnih, veselih trat in gozdov Anglije —.

Pa pogled na «Zoro» jo je napolnil z novimi, nadčloveškimi močmi. Tamle spodaj je bilo obrežje, tamle nekje je bila «Blanchardova koč». Mesec se je sicer spet skrnil, pa našla bo pot, naprej bo pohitela, posvarila je bo, naj se zgodi karkoli —.

Z zadnjim naporom je stekla naprej, opotekala se je čez kamenje, oprijemala se je skal —. Najbrž je prehitela Chauvelina in Desgasa, kajti nenadoma je začela njihove korake za seboj. In spet se je prikazal mesec izza bežečih oblakov —.

Ali so jo zapazili —? Brž je počenila in se skrila kakor plaha žival.

Na robu je bila. Globoko spodaj pod njo je ležalo morje. Strmina ni bila prehuda, brez posebnih težkoč bo priplezala do koč —.

Kje neki je bila koč —?

Napeto opazovala skale.
Da, tamle spodaj, na pol poti do morja, tam je nekaj žarelo —. Rdečkasta svetloba je sijala skozi temo —.

In sedaj jo je videla. Preprosta, lesena bajta je bila, med skalami je stala, vrata so bila polodprta, ogenj je je svetil v temo. Čisto blizu je bila —.

Srce ji je burno udarilo, na cilju je bila —.

Brez obotavljanja se je spustila po strmini, od skale do skale je hitela. Ni se brigala za Chauvelina, ni se menila za vojake, ki so brez dvoma prežali okrog koč v zasedi —. Naprej, naprej je morala, noge so jo skelele, krvavele so —. Naprej — naprej —!

Spotaknila se je, trdo je priletela na skalo. Pa vstala je naprej je pohitela —.

Sedaj bo zaklicala svarilni opomin beguncem —. Nagel korak začuje trdo za seboj, usta hoče odpreti, pa nekdo jo pograbi za obleko, jo podere na tla, krog ust se ji nekaj ovije, komaj je dihala —.

Pogleda kvišku —.

Nekdo se je sklanjal nad njo, dvoje malih, blelih oči je videla, zdelo se ji je, da se bleščijo kakor mačje oči v temi —.

Poznala je te oči —.

Streslo jo je —. Chauvelin je bil —.

Njegovi suhi, koščeni prsti so ji tipali po licih, ni je koj spoznal, tema je bila.

«Ženska —!» je šepnil. «Pri vseh bogovih — ženskal»

«Nesmem je izpustiti —! Utegnila bi nas motiti —, je mrmral. «Kako neki —?»

Hipoma je umolknil. Spet so tipali njegovi prsti ujetnici po licih, zlobno, tiho se je zarežal, da je šlo Margaret iskozi mozeg in kosti.

«O jej, — o jej!» je šepetal s ponarejenim, vjudnim, začudenjem, «to je — to je pa zares prijetno iznenadenje —!»

(Dalje prihodnjič).

Ekonom z večletno prakso, oženjen, želi s 1. marcem l. 1924 premeniti službo na kakšno večje posestvo ali pa tudi k vinogradom. Naslov v upravi lista. 744

Večletni zadrugi uradnik, popolnoma samostojen knjigovodja, išče stalnega mesta kot knjigovodja ali tajnik pri večji hranilnici, posojilnici ali kakšni drugi zadrugi. Ponudbe prosi pod »Trežen« na upravo »Straže« pod številko 745. 745 2—1

Lepo vinogradno posestvo v Halozah z gospodsko hišo, veliko kletjo, okoli štiri orale vinograda itd. se z inventarjem vred takoj proda. Ponudbe pod »Vinograd« na upravo lista. 749 2—1

Rabimo

parni kotel

ležeč, ca 30 do 40 kv. m. ne pod 8 atm. Nadalej parni stroj, ca 25 HP, ki morata biti zelo dobro ohranjena. Ponudbe na Združene mlekarne, Ljubljana. 743

Halol!

Halol!

Vedite, da kupite razno manufakturno in razno drugo blago, kakor tudi volnena in svilna mlinska sita najceneje v trgovini

MARTIN SUMER, Konjice. Slovenija. 737 50—1

●●●●●●●●●●

„MANA“

tovarna kandič d. z o. z.

glavna zaloga:

Maribor, Stolna ulica 4.

Priporoča vse vrste bonbonov, pčiva in čokolade po najnižjih tovarniških cenah.

Na drobno!

Na debelo!

●●●●●●●●●●

Najcenejše in najuspešnejše

oglašujete

samo potom

Oglasnega zavoda

Voršič,

Maribor, Slomškov trg 16.

Pojasni a brezplačno!

Največja zaloga galanterije, igrač, drobnin in pletenin

FRANC KORMANN, MARIBOR,

Gospodska ulica 3.

Na drobno!

750

Na veliko!

Čajno maslo

nudijo v vsaki množini po 70 dinarjev

ZDRUŽENE MLEKARNE D. D. V LJUBLJANI

KUPUJE

se vedno le najboljše in najcenejše za domačo potrebo vsakovrstno manufakturno, kakor tudi tekstilno blago pri stari in zelo znani tvrdki

KAROL WORSCHÉ, Maribor, Gospodska ul. 10

Perje za postelje!

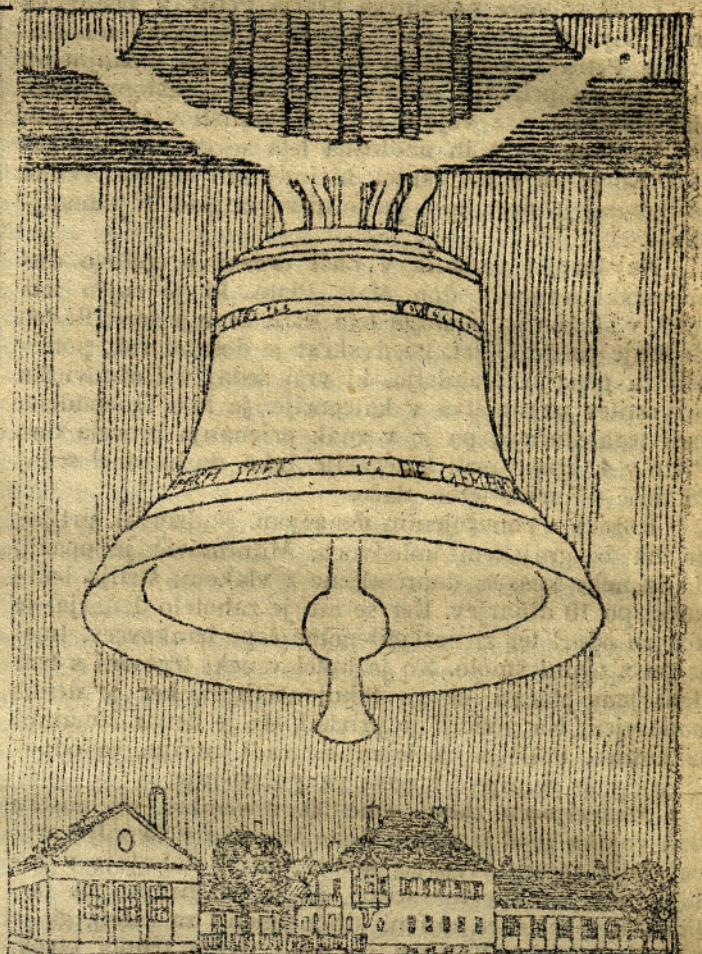
Prva in edina livarna zvonov v Mariboru
ki je v popolnem obratu.

Najnižje cene!

Dosedaj po vojni nad 100.000 kg izdelovanil.

Mnogo priznanj!

Obiščite našo tovarno: v Melju, Motherjeva ulica št. 15 in preprite se o kakovosti naših izdelkov!

INŽ. I. & H. BÜHL, MARIBOR,

Motherjeva ulica 15.

Ustanovljena od Joh. Denzel okoli leta 1800.

10 odstotkov znižane cene!

Velika zaloga vsakovrstnih čevljev. Cene so znižane radi premenjave lokala.

Karol Jarčič,

741 MARIBOR, GOSPOSKA ULICA št. 37. 3—1

Trboveljski premog

kupite najceneje pri M. KOSAK, Aleksandrova cesta št. 35, telefon št. 375. 736 3—1

Za dolge in puste zimske večere kupujte knjige

„Cirilove knjižnice“ Dosedaj izšlo 7 knjig.

Dobite jih po zelo nizki ceni v prodajalni

TISKARNA SV. CIRILA V MARIBORU.

Najprikladnejše in koristno božično in novoletno darilo je

SINGER šivalni stroj kakor SINGER električni motor

za vse Singer šivalne stroje.

Motori na osmdnevno poskušnjo!

Singer šivalni stroji Bourne & Co., Maribor, Šolska ulica 2.

Božična darila!

Velika izbira ur, zlatnine in srebrnine

po najnižjih cenah pri

F. KNESER, MARIBOR,

Slovenska ulica 5.

